

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Psicoloxía da aprendizaxe en contextos educativos	Código	652G01007	
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía Evolutiva e da Educación			
Coordinación	Porto Rioboo, Ana Maria	Correo electrónico	ana.prioboo@udc.es	
Profesorado	Porto Rioboo, Ana Maria	Correo electrónico	ana.prioboo@udc.es	
	Santorump Paz, Maria Rosa		rosa.santorump@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia xunto coa "Psicoloxía do desenvolvemento de 0 a 6" configuran o Módulo de Formación Básica do Título: Procesos educativos, aprendizaxe e desenvolvemento da personalidade de 0 a 6 anos (Orden ECI/3854/2007, do 27 de decembro). O núcleo de competencias básicas trata da comprensión dos procesos educativos e da aprendizaxe e dos determinantes persoais e relacionais e contextuais da aprendizaxe escolar.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
A5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico.
A6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
B1	Aprender a aprender.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer, comprender e valorar o coñecemento científico aportado desde a psicoloxía da educación ao estudo dos procesos de cambio comportamental que se producen nos seres humanos como resultado da súa participación en situacións educativas.	A1		
	A4		
Coñecer, comprender e reflexionar sobre as principais teorías, concepcións e tipos de aprendizaxe e as súas implicacións educativas e valorar a importancia de facer unha aprendizaxe constructiva, significativa e interactiva.	A1	B1	
Coñecer, comprender, identificar e reflexionar sobre algunhas das variábeis máis relevantes propias das situacións educativas escolares de natureza intrapersoal ou propias do alumnado, tanto do ámbito cognitivo como afectivo e a súa incidencia na aprendizaxe escolar.	A1	B1	
	A5		
	A6		

Coñecer, comprender, identificar e reflexionar sobre algunhas das variábeis máis relevantes propias das situacións educativas escolares de natureza relacional ou contextual e a súa incidencia na aprendizaxe escolar.	A1 A5 A6	B1	
Planificar e realizar tarefas de forma crítica e creativa, como froito dun pensamento diverxente.		B1 B5 B24	C6 C7
Manexar ferramentas informáticas e utilizar distintos recursos da rede para a procura de información.		B1 B5 B11	C6
Elaborar informes de forma sistemática e planificada a partir de datos obtidos da aplicación de cuestionarios u observación.	A1	B1 B5	C6 C7
Entender o carácter interactivo do proceso de ensino/aprendizaxe nas situacións educativas, e en consecuencia valorar a asistencia á clase como o contexto en que se materializará o mesmo.	A1	B1	C6 C7
Valorar a participación, o diálogo e o debate, cunha actitude de respecto, tanto cara ás quendas como ás ideas, como formas de implicación activa e compromiso coa aprendizaxe.	A5	B5 B24	C7
Sensibilizarse, comprometerse activamente, responsabilizarse e avaliar o propio proceso de aprendizaxe, desenvolvendo hábitos de traballo, esforzo, responsabilidade e actitudes de curiosidade, rigor científico e interese pola aprendizaxe e o traballo ben feito.	A6	B1	C7
Desenvolver técnicas e actitudes favorábeis á cooperación, coparticipación, compromiso e intercambio con outras compañeiras e compañeiros e desenvolver formas de conversación e pensamento exploratorias que favorezan a comprensión e construción do coñecemento.	A6	B1 B5 B24	C6 C7
Recoñecer e valorar as diferenzas individuais rexeitando a discriminación baseada en diferenzas de sexo, clase social, crenzas, raza e outras características individuais e sociais. Aceptar e valorar a diversidade		B24	
Desenvolver actitudes favorábeis cara o desenvolvemento sostíbel.			C4

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: O PROCESO DE ENSINO/APRENDIZAXE DESDE A PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	1. A transformación da educación en desenvolvemento 2. O estudo da aprendizaxe a través da Psicoloxía da Educación 2.1. O obxecto de estudo da P.E. 2.2. Os contidos da P.E. 3. A sistematización dos procesos de ensino/aprendizaxe escolar Actividades prácticas
TEMA 2: A APRENDIZAXE ESCOLAR NA PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	1. Introducción 2. Principais enfoques psicolóxicos da aprendizaxe 2.1. Enfoque condutista 2.2. Enfoque cognitivo 3. Categorías/tipos de aprendizaxe escolar 4. Trazos relevantes da aprendizaxe escolar 5. Os procesos de aprendizaxe Actividades prácticas

TEMA 3: MOTIVACIÓN PARA A APRENDIZAXE	1. Introducción 2. Que é a motivación escolar e de que depende? 3. O compoñente de valor da motivación: as metas académicas 3.1. Metas de aprendizaxe e metas de execución 3.2. O sistema educativo e a formación de metas 4. Os compoñentes de expectativa e afectivo-emocional da motivación 4.1. As atribucións causais 4.1.1. As dimensións da causalidade 4.1.2. Consecuencias cognitivas (expectativas) e afectivas das atribucións de causalidade 4.1.3. Estilos atribucionais e motivación 4.2. O autoconcepto como variábel motivacional 4.2.1. Teoría de autovalía Actividades prácticas
TEMA 4: COMPETENCIAS SOCIO-EMOCIONAIS	1. Introducción 2. Intelixencia emocional 2.1. A importancia de desenvolver a intelixencia emocional 2.2. Habilidades emocionais 3. Competencias socio-emocionais 4. A práctica da educación emocional na educación infantil Actividades prácticas
TEMA 5: FACTORES INTERPERSOAIS E CONTEXTUAIS QUE AFECTAN Á APRENDIZAXE ESCOLAR	1. Introducción 2. A interacción profesorado-alumnado 2.1. Representacións mutuas 2.2. Efectos das expectativas na educación 3. Interacción entre o alumnado 3.1. Introducción 3.2. Preferencia e popularidade entre iguais 3.3. Nivel de participación do alumnado 3.3.1. Aprendizaxe cooperativa 3.3.2. Tutoría entre iguais 3.3.3. Colaboración entre iguais 3.4. A construción do coñecemento na interacción entre o alumnado 3.4.1. Mecanismos interpsicolóxicos 3.4.2. Factores moduladores Actividades prácticas

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A4	17	0	17
Traballos tutelados	A5 A6 B1	6	35	41
Aprendizaxe colaborativa	B5 B24 C4	10	25	35
Análise de fontes documentais	B11 C6	1	5	6
Proba de ensaio	A1	2	15	17
Portafolios do alumno	A1 B1 B5 C7	5	19	24

Atención personalizada		10	0	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas ao alumnado, coa finalidade de presentar os coñecementos de cada tema e facilitar a súa aprendizaxe.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma do alumnado baixo a tutela da profesora en escenarios diferentes ao da aula.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas relativas a cada tema asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, artigos etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.). Utilízase para a avaliación sumativa. Permite medir as habilidades de síntese, de comparación, de redacción do alumnado, polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos teórico-prácticos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Portafolios do alumno	É unha carpeta ou arquivador ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumnado de forma colaborativa nun período de tempo. O portafolios ou carpeta inclúe todas as actividades prácticas relativas a cada tema.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Traballos tutelados Aprendizaxe colaborativa Análise de fontes documentais	A atención personalizada realizarase tanto no escenario da aula como en tutorías. Consistirá en guiar e tutelar o proceso da aprendizaxe dos grupos de traballo nas distintas actividades de tipo teórico práctico. Todo isto farase coa finalidade de facilitar que o alumnado comprenda significativamente a información, a integre na súa estrutura de coñecementos e se implique activamente.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A1 B1 B5 C7	É unha carpeta ou arquivador de cada grupo de traballo, ordenado por temas, que contén as actividades prácticas de aprendizaxe realizadas polo alumnado da materia. Este portafolios que integra as metodoloxías de aprendizaxe cooperativo, traballos tutelados, estudo de casos e análise de fontes documentais será o material que se contemple na avaliación. O traballo ou actividades prácticas de cada un dos temas serán subidos á plataforma virtual Moodle da UDC.	40
Traballos tutelados	A5 A6 B1	Trátase de estudar algunhas das variábeis ou factores da aprendizaxe escolar e elaborar informes/artigos en base a busca e análise de documentación científica e datos. Estes traballos faranse en grupos non superiores a catro persoas.	0
Aprendizaxe colaborativa	B5 B24 C4	Traballo en grupos de catro persoas que consiste na realización de actividades a facer na aula e fóra dela para cada un dos temas. Estas actividades colaborativas serán basicamente de orientación-execución ou demostración-práctica.	0

Análise de fontes documentais	B11 C6	Busca de fontes documentais para descubrir os contidos propios e específicos da disciplina e o currículo da educación infantil.	0
Proba de ensaio	A1	Proba de carácter individual para verificar o grao de adquisición das competencias do "saber" e "saber facer".	60

Observacións avaliación

1ª CONVOCATORIA. Dependendo

da asistencia continuada ou non as clases, hai dúas modalidades de seguir a materia de ?Psicoloxía da Aprendizaxe en Contextos Educativos? que determinan dous modos diferentes de avaliación: Modalidade A: Avaliación Continua e Modalidade B de Avaliación Final

Modalidade A:

Avaliación Continua. Nesta modalidade levarase a cabo unha avaliación

de tipo procesual consistente na realización dunha serie de actividades e prácticas de cada tema realizadas en grupo co seguimento periódico das mesmas. Por tanto será obrigatoria a asistencia ás clases (como mínimo o 85% das horas presenciais, é dicir, só se poderá faltar un máximo de 4 módulos no cuadrimestre, en caso contrario deberase optar pola modalidade B), sendo imprescindible ademais a participación activa e continuada por parte do alumnado no grupo de traballo na aula (no caso de non ser así contabilizarase como unha ausencia).

Esta avaliación

levarase a cabo a partir:

a/ Da exposición oral e presentación escrita das actividades prácticas grupais de cada un dos temas que suporán un máximo dun 40% da cualificación

b/

A proba de ensaio individual sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Isto representa como máximo un 60% da cualificación.

Para

superar satisfactoriamente a materia será necesario realizar todas as

actividades prácticas propostas para cada tema e a proba de ensaio individual, acadando en cada unha das partes un 50% da cualificación e participar no

traballo non presencial como mínimo nun 85% das horas traballadas.

A cualificación final será a suma das puntuacións obtidas

en cada un dos elementos da avaliación segundo o seu peso respectivo. No

caso de non superar algunha das partes obrigatorias, a nota final será a nota da parte non superada.

Modalidade B:

Avaliación Final. Para aquel alumnado que non asista ao 85% das horas

presenciais, a nota final virá determinada por unha proba final escrita

dos contidos teórico-prácticos da materia. A data para esta proba será a

fixada polo Centro.

OUTRAS CONVOCATORIAS Nas restantes convocatorias seguirase a Modalidade B anterior, isto é proba escrita dos contidos teórico-prácticos da materia do curso académico correspondente.

Fontes de información

Bibliografía básica

Os contidos teóricos, actividades e prácticas poden obterse tanto en Moodle coomo no Servizo de Reprografía da Universidade.As actividades e prácticas entregaranse vía telemática (a través da plataforma virtual Moodle) para contribuír a un desenvolvemento sostibel. evitando o esgotamento de recursos naturais.

Bibliografía complementaria	ARTOLA, t. (2013): Psicología de la educación. Zaragoza: Stylo Digital BASSEDAS, E., HUGUET, T. e SOLÉ, I. (2006). Aprender y enseñar en educación infantil. Barcelona: Graó BELTRAN, J. e outros/as (1992). Psicología de la educación. Madrid: EUEDE MABELTRAN, J. e BUENO, J.A. (Eds.) (1995). Psicología de la educación. Barcelona: Marcombo BUENO, J.A. e CASTANEDO, C. (Coords.) (2001). Psicología de la educación aplicada (2ª ed.). Madrid: CCS COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (1990). Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la educación. Madrid: Alianza Psicológica COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (2007): Desarrollo psicológico y educación. II. Psicología de la educación escolar. Madrid: Alianza FERNÁNDEZ, E., JUSTICIA, F. e PICHARDO, M.C. (2007). Enciclopedia de psicología evolutiva y de la educación. Málaga: Aljibe GÓMEZ, A. (2010). Unha viaxe pola infancia. Vigo: Ir Indo GONZÁLEZ PÉREZ, J. e CRIADO, M.J. (2004). Psicología de la educación para una enseñanza práctica. Madrid: CCS GONZÁLEZ PIENDA, J.A. e outros (Coords.) (2002). Manual de psicología de la educación. Madrid: Pirámide GOOD, T.H.L. e BROPHY, J. (1996). Psicología educativa contemporánea (5ª ed.). Madrid: McGraw Hill HENSON, K.T. e ELLER, B.F. (2000). Psicología educativa para la enseñanza eficaz. México: International Thompson Editores MARCHESI, A. (2004). Que será de nosotros, los malos alumnos. Madrid: Alianza MARTÍN SÁNCHEZ, M.V. (2009). Psicología de la educación y del desarrollo en educación infantil. Málaga: Ediped MAYER, R.E. (2004). Psicología de la educación. Madrid: Pearson Educación MIRAS MARTÍNEZ, F. (2001). Psicología de la educación y del desarrollo en la edad escolar. Granada: Grupo Editorial Universitario NAVARRO, J.I. e MARTÍN, C. (Coords.) (2010). Psicología de la educación para docentes. Madrid: Pirámide PELLÓN, R. et al. (2014): Psicología del aprendizaje. Madrid: UNED PONTECORVO, Cl. (Coord.) (2003). Manual de psicología de la educación. Madrid: Editorial Popular PRADOS GALLARDO, M. (2014). Manual de psicología de la educación: para docentes de educación infantil y primaria. Madrid: Pirámide RODRÍGUEZ SÁNCHEZ, S. (Coord.) (2015): Psicología de la Educación. Grado en Educación Infantil y Primaria. Madrid: Pirámide SAMPASCUAL, G (2001). Psicología de la educación. Madrid: UNED SAMPASCUAL, G (2002). Psicología del desarrollo y de la educación. Vol. II: Psicología de la educación. Madrid: UNED SANTROCK, J.W. (2001). Psicología de la educación. México: McGraw Hill SANTROCK, J.W. (2006). Psicología de la educación (2ª ed.). México: McGraw Hill SPRINTHALL, N.A., SPRINTHALL, R.C. e OJA, S.N. (1996). Psicología de la educación (6ª Ed.). Madrid: McGraw Hill TRIANES, M.V. (Coord.); ABASCAL, J.[et al.] (1992). Psicología de la Educación para profesores. Málaga: Secretariado de Publicaciones TRIANES, M.V. (Coord.) (1996). Psicología de la educación para profesores. Madrid: Pirámide (Biblioteca Eudema) TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (1998). Psicología de la educación y del desarrollo. Madrid: Pirámide TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide TRIANES, M.V. e LUQUE, D. (2013): Manual de psicología de la educación para psicólogos. Málaga: Luque Parra WOOLFOLK, A. (1999). Psicología educativa (7ª ed.). México: Prentice Hall
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Os contidos teóricos, actividades e prácticas poden obterse tanto en Moodle como no Servizo de Reprografía da Universidade. As actividades e prácticas entregaranse vía telemática (a través da plataforma virtual Moodle) para contribuír a un desenvolvemento sostible, evitando o esgotamento de recursos naturais.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías